

UNDERVISNINGSTEKNOLOGI I BEVÆGELSE

AFRAPPORTERING OG EVALUERING

VIDENSCENTER FOR INTEGRATION
SEPTEMBER 2012

INDHOLD

1. INDLEDNING	3
2. PROJEKTBEKRIVELSE	3
3. ARBEJDSGRUPPERNES FORLØB	4
3.1. BASISPROG	4
3.1.1. BESKRIVELSE AF BASIS.DANSK.NU	5
UDTALE	5
ORD OG SÆTNING	6
TINE OG ADEM	6
APPS OG LINKS	7
3.1.2. AFTESTNING	7
3.2. VIDEOMANUALER	7
3.3. NAVIGATION	9
4. ERFARINGSOPSAMLING	10
4.1. ERFARINGER FRA BASISPROG-GRUPPEN	10
4.2. ERFARINGER FRA VIDEOMANUAL-GRUPPEN	11
4.3. ERFARINGER FRA NAVIGATIONS-GRUPPEN	12
5. OPSUMMERING OG EVALUERING	13
5.1. AFSMITNING PÅ INSTITUTIONERNES E-POLITIK	15

1. INDLEDNING

Under navnet *Undervisningsteknologi i Bevægelse* har VIFIN fra 2011-12 gennemført et projekt sammen med Center for Specialundervisning af Voksne i Vejle (CSV) og Vejle Kommune Ungdomsskole (Ungdomsskolen).

Projektet har skabt et forum for de involverede deltagere i en vidensdeling om og en udforskning af lettilgængelige internet- og mobilbaserede værktøjer til undervisning af og støtte til følgende målgrupper:

- unge flygtninge/indvandrere i sprogklasserne på Ungdomsskolen
- elever i værkstedsklasserne på Ungdomsskolen
- voksne kursister på CSV med sproglige eller orienteringsmæssige problemer, ofte på grund af hjerneskader
- elever på CSV, der er i gang med særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse

2. PROJEKTBEKRIVELSE

Med ansøgningen "Undervisningsteknologi i bevægelse - det teknologiske og pædagogiske samspil mellem interaktive tavler og mobile enheder" blev der i august 2011 søgt midler til dette projekt, som sigtede mod at skabe kompetenceudvikling på skoleområdet.

Projektbeskrivelsen i ansøgningen lægger op til et projekt, der indbefatter kompetenceudvikling på 3 niveauer: I skolen, blandt team/afdelinger og i interessefællesskaber. Indholdet skal matche Vejle Kommunes indsatsområder, hvor der især skeles til faglighed og inklusion, evaluering og evalueringskultur samt ledelse, selvledelse og teamudvikling. Derudover indeholder ansøgningen en procesbeskrivelse samt et forslag til udviklingsområder på de 3 ovennævnte niveauer.

Denne rapport vil hovedsagligt tage udgangspunkt i den proces og det arbejde, der har fundet sted på team-/afdelingsniveauet, hvor VIFIN har deltaget med bl.a. koordinering, inspiration/sparring og kompetenceudvikling til undervisere.

Projektet blev skudt i gang med et stormøde på VIFIN d. 24.10. 2011 for ledelser og involverede undervisere ved CSV og Ungdomsskolen. Formålet med mødet var en forventningsafklaring, og det resulterede i nedsættelsen af 3 arbejdsgrupper inden for områder, deltagerne fandt relevante. Det var først og fremmest eleverne/kursisternes behov og forudsætninger samt tanker om, hvordan disses læring kunne styrkes gennem projektet, der påvirkede arbejdsgruppernes fokus. Projektansøgningen har fokus på det teknologiske og pædagogiske samspil mellem interaktive tavler og mobile enheder, men det viste sig ved projektets igangsættelse, at projektdeltagernes interesser og behov var rettet mod brugen af undervisningsteknologi mere generelt.

Kursisterne på såvel Ungdomsskolen som CSV kendetegnes af store sprog- og læringsmæssige vanskeligheder. Dette medfører, at eksisterende e-læringsmaterialer er svært tilgængelige. Et naturligt ønske hos projektets deltagere var derfor at tilpasse 'undervisningsteknologien' til alle målgrupper for at gøre kursisterne så selvhjulpne som muligt, men også i høj grad at opnå den

opkvalificering hos underviserne, der gør dem i stand til at samtænke de teknologiske muligheder og dermed højne deres pædagogiske praksis.

På baggrund heraf blev der nedsat følgende arbejdsgrupper:

Basissprog: en gruppe med deltagere fra både CSV og Ungdomsskolen, der ønskede at undersøge muligheden for at tilpasse VIFINs eksisterende undervisningstilbud for sprogtilegnelse, Dansk.nu, til projektets kursister, der ikke på egen hånd kunne anvende portalen, trods det store udbud af egnede læringsressourcer.

Videomanualer: en gruppe af undervisere på Ungdomsskolens PAU-linje¹, der så en mulighed for at udnytte video, mobilteknologi og MobiSticks (2D-koder) for en lettere tilegnelse af viden hos kursisterne om værktødsfaciliteter, metoder og beregninger. Underviserne øjnede desuden på sigt en mulighed for synergi med elevernes egen dokumentation på linjens OCN-forløb.²

Navigation: En gruppe af undervisere ved CSV, hvis interesse lå i at kunne finde redskaber til at assistere ”vildfarne” kursister på deres færd rundt omkring vha mobilteknologi og gps.

3. ARBEJDSGRUPPERNES FORLØB

Det følgende vil beskrive arbejdsprocesser og forløb i de enkelte arbejdsgrupper.

Generelt har det været op til underviserne selv at bidrage til forløbene med opfølgning, feedback og ’hjemmearbejde’ i forhold til aftaler på de enkelte arbejdsgruppemøder.

3.1 BASISSPROG

Som tidligere nævnt har begge institutioners kursistgrupper store udfordringer i forhold til at anvende de tilgængelige teknologiske undervisningsmuligheder, og dermed også Dansk.nu, der er VIFINs e-læringsunivers udviklet specielt til e-læring i dansk som andetsprog. Dansk.nu anvendes på begge institutioner, og underviserne synes, det er et godt materiale, der indholdsmæssigt rammer kursisternes behov, men de oplever, at kursisterne kommer til kort mht. til navigationen og kompleksiteten i materialet. Opgaven lå derfor i at tilpasse materialet til afasiramte kursister på CSV samt til Ungdomsskolens svageste sprogklasseelever og specialklasser.

En anden udfordring for særligt Ungdomsskolens sprogklassekursister ligger i, at kursisterne mangler muligheden for at træne hjemme, da de ikke kan købe sig internet adgang pga. manglende cpr-nummer og derved kan tilgå materialet online.

På arbejdsgruppens indledende møde diskuteredes muligheden for at lave en materialesamling på dvd og en hjemmeside, hvor materialet også kunne hentes.

¹ PAU (Praktisk Almen Uddannelse) er en 3-årig uddannelse for unge mellem 17 og 24 år med generelle indlæringsvanskeligheder. Over de 3 år bevæger uddannelsen sig fra teori til praktik og beskæftigelse (arbejdsmarkedsafklaring).

² Open College Network (OCN) er en metode til at give folk papir på det de lærer uden for skolen, læs mere på www.ocndanmark.dk

Ved en fælles gennemgang af tilbuddene i Dansk.nu blev de mest relevante materialer for målgruppen udvalgt. Udvælgelsen var særligt fokuseret på udtaletræning, bogstavindlæring og lettere ord/sætningsdannelse. Materialet, der i første omgang blev udvalgt, var bl.a. soundboards³, memoryspil, lyd og klik-øvelser og karaokebold-øvelser.

Det var svært at samle gruppen til de fælles møder. I stedet tog VIFIN på besøg hos CSV, hvilket gav projektet et endnu bedre grundlag for udvikling, da besøget gav et konkret indblik i kursistgruppernes forudsætninger og behov samt de teknologiske forhold på institutionen. Desuden havde en af VIFIN's medarbejdere et deltidsvikariat på Ungdomsskolen i samme periode og fik på den måde input til Ungdomsskolens behov og ønsker.

På baggrund af ovennævnte proces arbejdede VIFIN med at fremstille en selvstudieversion af dansk.nu, der er blevet døbt Basis.Dansk.nu og nu ligger som en separat hjemmeside under <http://basis.dansk.nu>.

For at kunne lave så meget materiale som muligt inden for budgettet blev VIFIN's allerede udviklede materialer i vid udstrækning genbrugt. En dvd-version af det tilpassede materiale kunne af forskellige tekniske årsager ikke udvikles.

Nedenfor beskrives de enkelte dele af Basis.Dansk.nu kort.

3.1.1. BESKRIVELSE AF BASIS.DANSK.NU

Basis.Dansk.nu

Udtale

I udtaledelen er alle bogstavlydene repræsenteret. Der er 3 øvelsestyper til hvert bogstav. Man kan høre bogstavet og øve sig i at udtale det, man kan høre enkeltlyden og se, hvordan munden ser ud, når man siger den korrekt – og man kan øve sig i at sige nogle ord med lyden i.

³ Tavler bestående af bogstaver eller billeder, der er klikbare og udløser afspilning af det illustrerede ords eller bogstavs udtale.

Materialet er et udvalg af det, man finder i Dansk.nu's udtaleværksted, men er bygget op, så det er meget lettere at finde rundt i.

Ord og sætning

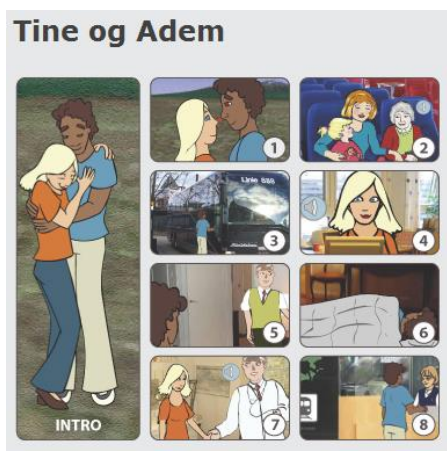
I ord og sætning finder man en række temaer, som hver især indeholder nogle øvelser, der skal hjælpe med at lære og genkende ord og sætninger.

Der er soundboards med billeder af genstande og lyde til hver. Dernæst er der forskellige øvelser, som træner indlæringen af lydene på forskellige måder. Det er lyt og klik-øvelser, memoryspil og udtaleøvelser samt find ord-spil.

Tine og Adem

Tine og Adem er et begynderværktøj fra Dansk.nu. Det henvender sig primært til ikke-læsere og er en fortælling i 8 afsnit, hvor man skal løse opgaver undervejs for at komme videre i spillet og optjene points.

Apps og links

Under apps og links finder man en række apps til henholdsvis iPhone og Android-plattformen som kan bruges som støtte til undervisning eller som læsestøtte-værktøjer. Listen vil løbende blive opdateret, og der er en kort beskrivelse af samt pris for apps'ene.

Ikon	Beskrivelse	Fås til:
	Evernote Hold styr på dine noter med Evernote. Gem og del noter, billeder, lyd, video og filer i skyen. Pris: Gratis	
	Google translate Brug googles oversætter til hurtigt at oversætte ord - kan læse teksten op på mange sprog - men oversætter desværre ikke altid korrekt. Pris: Gratis	
	53 languages Talegenkender og oversætter i en App, vælg mellem 53 sprog. Pris: Gratis Tilkøb af stemmer til oplæsning \$2 pr stemme.	

3.1.2. AFTESTNING

Den 1.6.2012 var pilot-udgaven af Basis.Dansk.nu færdig til aftenstningperioden, der var blevet aftalt til at foregå i de 2 efterfølgende uger (uge 23-24). Som startskud til aftenstningen holdt VIFIN et fællesmøde, hvor materialet Basis.Dansk.nu blev demonstreret for underviserne ved begge institutioner.

VIFIN observerede CSV's aftenstning, som foregik på afasi- og ordblindehold. Aftenstningen viste, at der er forskellige forhold i forhold til den tekniske afspilning af lyd, der bør laves en vejledning og problemløsningsguide til, da institutionernes administration af it kan forhindre installation af flashplayeren, så lydfileerne ikke afspilles automatisk. Ligeledes kan der opstå problemer med genkendelse af headsets, der også i enkelte tilfælde kræver en installation af drivere, eller brugerens fortrolighed med at læse og forstå en teknisk popup-meddelelse.

Aftenstningen frembragte også forskellige ønsker om småjusteringer, blandt andet en tilbagefunktion til forsiden fra alle steder i materialet, ønsker om forstørret grafik, der kan forbedre udbyttet for svagtseende o.l.

Ændringer, der umiddelbart kunne foretages inden for de økonomiske rammer, er blevet udført.

3.2 VIDEOMANUALER

Denne gruppe bestod af 3 undervisere på Ungdomsskolens PAU-linje, hvor kursisterne er 17-24-årige unge med generelle indlæringsvanskeligheder i OCN-forløb.

Gruppen havde behov for at kunne visualisere værkstedets betjening af maskiner, indstillinger, metoder og teknikker, da de unge derved får mulighed for gentagelse og repetition, uden at læreren nødvendigvis skal hjælpe. Ved at uploade videomanualerne på en server kan eleverne fremkalde disse fra en mobil via MobiSticks og repetere instruktioner, de måtte have brug for, igen og igen.

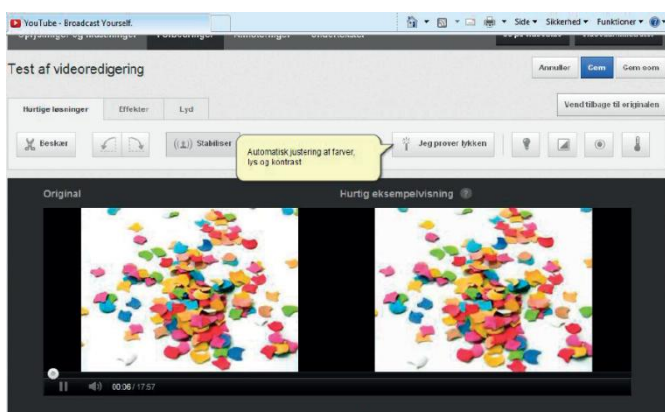
Forløbet for denne arbejdsgruppe blev i første omgang at få konkretiseret ideer og muligheder. Der var forskellige udfordringer mht. elevernes udstyr og netværkstilgang. Ungdomsskolen stiller dog

gratis wifi-opkobling til rådighed for skolens elever, så for dem med en nyere mobil med den krævede teknologi var det problemfrit. Der kan som backup dog også fremstilles en dvd med de tilgængelige manualer, der så kan vælges fra en dvd-menu afviklet fra et tv/dvd-afspiller på værkstedet. Ideen med at opsætte MobiSticks ved de specifikke værkstedsfaciliteter går dog tabt ved denne løsning.

Mht. til det praktiske i arbejdet med videomanualer var der ønske om et lærerforløb med opkvalificering inden for anvendelse af værktøjer til formidling, disses anvendelse og brug. Ligeledes var der ønske om en mulig fortsættelse i et elevforløb, hvor der lægges særlig vægt på undervisning i at dokumentere via video, billede og lyd, da denne metode kan styrke dokumentationen i OCN-forløbene, som eleverne selv skal bidrage til.

Det blev derfor besluttet, at gruppen skulle udvælge sig et pilot-projekt, som forløbet kunne tage afsæt i og danne grobund for fremtidige manualer. Der blev derefter sammensat et forløb, hvor underviserne blev rådgivet om, hvad der er seværdigt (kvalitativt og teknisk bearbejdet, så modtageren ikke mister interessen), hvorledes man opnår de bedste optageforhold og hvordan der kan tænkes i formidling. Ligeledes holdt VIFIN et minikursus i YouTubes video-værktøjer, herunder gennemgang af opsætning og tilmelding til en google-konto, da der via denne fås fri serverplads til videoer, der er forholdsvis små at hente ned på sin mobil, fordi de automatisk komprimeres i et format af god kvalitet. Ligeledes giver det elever mulighed for egen dokumentation vha. videoer optaget fra egne mobiler, der direkte kan sendes via g-mail og uploades på fx klassens fælles konto/serverplads.

Der blev også eksperimenteret med andre programmer til videoproduktion, og teamet på værkstedet er nu klædt på til selv at gå videre med processen og lægge manualer ud på de forskellige redskaber i Ungdomsskolens værksted.

3.3 NAVIGATION

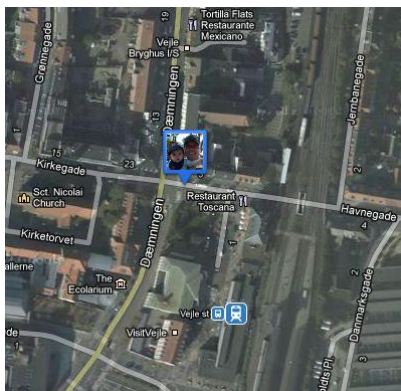
Navigationsgruppen havde kun behov for et enkelt møde. Gruppen, der bestod af undervisere fra CSV, havde fattet interesse for mobilens gps-funktion og de apps, der benytter denne teknologi. De ville gerne udforske redskaber som Google Street View og Google Latitude og undersøge, om det var anvendeligt for dem selv og kursister, bl.a. til at vise vej, bringe 'vildfarne' elever på rette vej og til assistance generelt for hukommelsessvækkede personer.

I Google Street View kan man gennemgå en rute hjemmefra fx på pc og gennemgå den i fællesskab via den interaktive tavle, men man kan også se den samme rute på sin mobil. Dette kan man gøre dels via et kort, der fortæller, hvor man er, og dels ved at gå i Street View, hvor man så kan sammenligne billederne med veje og bygninger der, hvor man befinder sig.

App'en Google Latitude gør det muligt at se, hvor ens venner, eller i dette tilfælde kursister, er. Det kræver, at man har en g-mail-konto og tilmelder sig. Har man gjort det, kan man sende invitationer til sine g-mail-kontakter og accepteres disse, kan man se deres aktuelle placering på et kort og holde kontakt med dem med sms-beskeder.

Har underviseren ikke en mobil, der kan køre Latitude, kan computeren bruges i stedet.

Udfordringen lå i, om det var muligt at bringe teknologien i spil på undervisernes egne mobiler og i det hele taget få demonstreret programmerne og disses features. I samarbejde blev gruppen hjulpet med mobilopsætninger o.l. og det lykkedes at få både Latitude og Street View til at virke på nogle meget antikvariske Windows-mobiler.

4. ERFARINGSOPSAMLING

Den 19. juni 2012 afholdt projektets deltagere et temamøde med opsamling af erfaringerne fra projektet. Temamødet var åben for andre interesserede i kommunen. Invitationen var blevet sendt ud til alle skoleledere i Vejle Kommune.

Dagen (program er vedlagt i bilag) startede med præsentationer fra de 3 arbejdsgrupper, hvor proces, erfaringer og resultater blev berørt, og sluttede med en samlet evaluering af projektet samt diskussion af fremtidsperspektiver for undervisernes fortsatte opkvalificering og teknologiske behov. Oplæggene og den efterfølgende diskussion blev optaget på video for at kunne fastholde erfaringerne.

4.1 ERFARINGER FRA BASISPROG-GRUPPEN:

Jens Rothmann fra Ungdomsskolens sprogklasser startede sit oplæg med de problemstillinger, han møder i sit job som underviser for gruppen af analfabeter. Disse har meget svært ved at anvende Dansk.nu og skal klikke urimeligt meget for overhovedet at finde ind til en øvelse, der kunne være dem anvendelig. Dette skyldes ikke alene Dansk.nu, men vil være et sandsynligt scenarie for disse elever i de fleste virtuelle universer pga af deres læringsmæssige forudsætninger og generelle manglende fortrolighed med teknologi.

Via videooptagelse af et par af hans elevers møde med Basis.Dansk.nu fik vi et godt indblik i, at undervisere for denne målgruppe vil kunne spare meget tid på introduktion, igangsætning og hjælp til eleven, da eleven hurtigt er i gang og selv kan finde rundt i den nye ”pakke” og derved er mere selvhjulpne til egen læring.

Mogens Vedel fra CSV bakkede op om Ungdomsskolens ros til Basis.Dansk.nu for sin enkle og simple navigation og struktur. På CSV, der bl.a. tilbyder voksenspecialundervisning for mennesker med følgevirkninger efter en hjerneskade, er der mange kursister, der har sproglige problemer med at skabe eller forstå sætninger og ord. En mindre gruppe har også problemer med udtale (dysartri), dvs. at få taleorganerne til at gøre det, de skal gøre. Mogens fortalte, at CSV tidligere har brugt Dansk.nu, men oplevede samme problemstilling, som Jens gjorde opmærksom på. Han mente, at navigationen er blevet meget nemmere i Basis.Dansk.nu. Han havde dog et ønske om nogle få ændringer, fx at man kan komme til forsiden i basis.dansk.nu, uanset hvor man er henne.

CSV's erfaringer med materialet er indtil videre begrænsede, da deres kursister kun kommer en gang om ugen, så prøveperioden har ikke været så lang. Vurderingen er dog, at CSV's kursister efter en introduktion til materialet fra underviseren vil kunne træne selv hjemme mellem undervisningsgangene. Mogens foreslog, at CSV's kursister og Ungdomsskolens elever måske kunne have glæde af hinanden i brugen af materialet. Ungdomsskolens elever kunne komme hjem til nogle af CSV's kursister, der ikke har problemer med internetadgang, men nok nærmere med at klikke sig gennem evt. tekniske popup-vinduer, hvilket ikke var det store problem for Ungdomsskolens elever.

Mogens afsluttede som Jens med at fastslå, at CSV er meget glade for, at Basis.Dansk.nu er blevet gjort så simpelt og derved meget bedre end Dansk.nu for deres målgrupper.

4.2 ERFARINGER FRA VIDEOMANUAL-GRUPPEN:

Gruppen, der arbejdede med videomanualer, bestod af 3 lærere fra Ungdomsskolens PAU-projekt. Henrik Ibsen lagde ud med at præsentere gruppens arbejde med at lave instruktionsvideoer til deres værksted. Henrik fortalte: *Ideen var at lave en videomanual på processen i at trædreje, simpelthen helt fra starten af. Vi optog faktisk 3 film, fordi vi lige skulle finde ud af, hvordan vi greb det an. Vi startede med en film, hvor vi bare optog det hele råt. Så kom vi på VIFIN, så det igennem og fik lidt sparring og skulle så i gang med 2 kameraer og efterfølgende til at klippe det her video sammen. Vi havde diskussion om, hvordan vi skulle gøre, og vi valgte YouTube til redigering og at lægge speak indover, da det skal være korte videoer. Vi fik dog problemer med speak'en, da vi godt kunne fjerne lyden, men kun kunne lægge musik ind over, det er jo selvfølgelig ganske fint at kunne det, men ikke det, vi ville, så vi måtte til at optage en 3. video. Så vi har fået lavet 4 videoer, hvor det faktisk lykkedes at få det redigeret i iMovie, og derved har vi også fået den lyd, vi ønskede, så det er brugbart.*

Henrik afsluttede sin præsentation med at vise og forklare via storskærmen, at det er sat op sådan, at der er lavet 4 MobiSticks (koder, man kan lave på www.mobisticks.dk, når man har oprettet sig som bruger). Disse koder kan man med Scanlifes mobilscanner-app aflæse med kameraet i sin smartphone, som derved henter og fremviser den pågældende video. Koderne kan man så udskrive og sætte op på de tilsvarende værkstedsfaciliteter.

I alt blev der produceret 4 forskellige videomanualer til processen i trædrejning, således at eleven guides igennem det aktuelle forløb. Videoerne var på anbefaling fra VIFIN lavet korte, da folk nemt mister udgangspunktet ved for lange videoer.

Palle Kock støttede konkluderende op med at påpege, at manualerne frigør nogle lærerkræfter, da læreren ikke nødvendigvis behøver at stå og lave instruktionerne til at starte med, men i stedet kan bede eleven om at tage sin telefon (evt. en tilgængelig iPad på værkstedet) og scanne koden på maskinen og selv starte med at se instruktionen. Ved hjælp af videomanualerne får eleverne derved nogle nye og ekstra muligheder og forudsætninger for deres læring.

Jesper Kruse supplerede med at fortælle om, hvordan gruppen ser det som et værdifuldt element i deres OCN-forløb: *Det, der ligger i det med det her, er, at det kan støtte vores elever i dokumentationen af deres OCN-forløb. OCN-forløb er noget, vi gør rigtig meget i og laver mange af her i huset og er jo meget i medierne omkring det lige pt. Vi har været både i radioen og avisen med forskellige forløb, hvor vi får mulighed for at give eleverne nogle kortere kurser fra 10-30 timers varighed, hvor man får papir, altså et kursusbevis, på at man kan nogle forskellige ting. I det her tilfælde, der er trædrejning, hvor vi til det her OC-forløb skal dokumentere over for organisationen OCN, at fx Mikkel har gennemført det her kursusforløb.*

På storskærmen blev det vist, hvordan ”Mikkel” skal redegøre skriftligt for, hvordan sikkerhedsreglerne er, når man bruger trædrejebænken. Mikkel er ikke ”sindssygt god” til at skrive, som Jesper forklarer, så det her har virkelig taget ham lang tid at lave. Jesper fortsatte: *Da Mikkel skulle forklare noget om, hvordan sådan en trædrejebænk fungerer, kunne han ikke finde ud af det, så først skulle han så lige sætte sig og tegne drejebænken, hvilket han har gjort meget godt, og så fortælle bagefter. Hvis jeg nu havde haft den her video at vise ham, kunne jeg have sparet ham for indtil flere timers arbejde, da han kunne have set dem igen og igen, altså alt det, jeg oprindeligt havde vist ham. Vha. videoerne kunne han måske selv været kommet frem til det og have forkortet den her proces med at dokumentere det her forløb, han har været igennem. Og i stedet for at pine*

ham med både at lave skriftligt arbejde, tegnearbejde og hvad ved jeg, det synes jeg nu er meget godt, så kunne jeg ligeså godt have taget en video af ham, hvor han står og fortæller det, fordi videoen lige så vel kan bruges som dokumentation for at have gennemført det her forløb.

Ungdomsskolen har endnu ikke nogen pædagogiske erfaringer med videoerne, da de først skal i gang med at indføre videoer på værkstedet nu. Gruppen tror dog helt sikkert, det kan spare lærere og eleverne tid og samtidig måske være en mere motiverende måde at lære på.

Til sidst rundede Jesper af med at påpege nogle muligheder, han så i Basis.Dansk.nu. Han spurgte, om Ungdomsskolen kan "bestille" nogle værksteds- eller maskinforløb til det "program". Som han sagde: *Det er jo lige det, vi står og mangler også, fx når eleven står og kikker undrende på os, hvis vi i et forløb beder dem om fx at hente en fukssvans eller en papagøjetang eller sådan noget – så tror de jo, vi tager gas på dem, ikk'. Igenem Basis.Dansk.nu kunne de supplere deres læring gennem computeren og træne selv først, og så kunne vi tage det med dem på værkstedets værktøjstavle bagefter i den virkelige verden.*

4.3 ERFARINGER FRA NAVIGATIONS-GRUPPEN:

Mogens Vedel fra CSV fremlagde navigationsgruppens erfaringer og startede sit oplæg med at fortælle, at da han var til det første møde hos VIFIN, var det første gang, han i sit liv rørte ved sådan en ting her (rakte sin smartphone i vejret): *Det var en stor øjenåbner for mig at se nogle teknologiske muligheder, der var lige til at gribe og ta' – til en vis grænse, og det var så det, vi prøvede med en ganske bestemt kursist, "John", hvis hjerneskade var af den type, at han på ingen måde kunne finde rundt. Det var faktisk sådan, at når han gik ud i sin indkørsel og vendte sig rundt, så kunne han ikke kende sin egen have. Han havde økonomi til at købe den slags ting, men det er sådan set ikke kun et hjælpeværktøj til ham, det er det i lige så høj grad til hans kone.*

Som indledning til demonstrationen på storskærmen forklarede Mogens, at der skal oprettes en Google-konto, hvilket de anbefaler alle deres kursister at gøre, dels fordi man kan bruge kalenderfunktionen i en Google-konto som en reminder, men samtidig får man adgang til det, der hedder Latitude, der betyder længdegrad, ved at melde sin mobiltelefon til denne Google-funktion.

På storskærmen blev der dernæst vist to ikoner på et Google-kort – et af Mogens og et af Noa (VIFIN), der begge har tilmeldt sig Latitude og accepteret hinanden som venner, så de kan holde øje med hinandens aktuelle geografiske placering vha. ikonerne på kortet. Mogens og Noa demonstrerede så, hvordan John kan ringe til sin kone, der straks finder ham på kortet og ved hjælp af Google Street View (fotos af gadebilleder, man kan panorere rundt i) nu kan guide ham ved hjælp af spørgsmål til kendetegn i gadebilledet, fx: *Jeg kan se dig herinde, du står over for Jyske Bank, kan du se døren ved siden af ruden med de to sorte huller? Hvis du kikker hen mod den vej, hvor Jyske Bank ligger på hjørnet, ovre på den anden side er der en parkeringsplads, kan du se den? Der skal du gå over, så kommer jeg og henter dig ...*

Som Mogens påpegede efter demonstrationen, *er det så lidt, vi selv skal gøre, det hele styres af gps'erne - teknikken er der, og det koster stort set ikke andet end apparatet, altså mobiltelefonen - så har man det hele. Derudover kræver det selvfølgelig en uddannelse af den pårørende, hvilket vi desværre ikke er nået til, da personen i det her tilfælde fik en blodprop mere, og nu ikke kan gå nogen steder, det er selvfølgelig sørgeligt, men får vi igen en kursist, der har det problem, så ved vi, hvad vi kan gøre ved det. Og vi vil tage det op med enhver kursist, hvor der er behov, som en måde at understøtte sig selv på.*

En sidste funktion, som Mogens viste på skærmen, er, at der findes en ruteangivelse over, hvor "John" har været. Den findes ved at vælge 'placeringshistorik' i menuen. Noa gjorde her opmærksom på, at det jo kan være lidt af et spionværktøj. Har man først logget ind, logger den ikke selv ud. Selvom man har lukket sin Latitude på mobiltelefonen, så registrerer den stadigvæk. Så en gang imellem er det en god idé at gå ind på sin egen Google-konto og tjekke, om man skulle være logget ind, hvem ens venner er, og om man kan ses osv. Det gælder i det her som med så meget andet, at der er noget, der hedder *privacy*.

Som afrunding på Navigationsgruppens erfaringer nævnte Mogens andre sammenhænge, hvor man kan se en fordel med denne teknologi. Fx kunne gruppens øvrige deltagere, der underviser i skolens afdeling for særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, godt se underviserens muligheder fx i forbindelse med lejrskoler, eller når elever har opgaver ude i byen, at de med hver deres mobile enhed med sig rundt kan tjekke eller koordinere elevarbejdet.

Den store kickstart i det her var selve det at komme i gang, og nu har vi i det mindste én smartphone, som vi kan bruge, og som vi skiftes til at bruge for at lære teknologien. Det er jo ikke alle, der bare lige køber sådan noget, bare fordi de synes, det er sjovt i deres arbejdssammenhæng, sluttede Mogens oplægget.

Under spørgerunden blev der spurgt ind til, hvor præcis gps-teknologien er, hvis man fx kommer ud i en skov eller lignende. Svaret er, at gps'en er ret nøjagtig udendørs, men er man i en bygning, kan målingen godt blive ret upræcis. Noa forklarer, at det skyldes, at Google Latitude kører via gps og enheden i mobiltelefonen, og kan den ikke finde en gps-enhed, så bruger den gsm-antennen, og det vil sige, at den triangulerer mellem de nærmeste antenner, så nogle gange er den meget upræcis og nogle gange er den okay. Men gps'en er selvfølgelig altid præcis, så hvis den kan ses og læses, så er det klart, at man kan finde ud af, hvor man er henne og hvor man har været. I forhold til Google Street View, hvor man kan se bygningerne, er det selvfølgelig kun der, hvor Google-bilen har kørt, der kan vises.

I øvrigt havde Mogens den tilføjelse til CSV's erfaringer, at brugen af Skype, som var oppe at vende på det første møde hos VIFIN, er blevet startet rigtig godt op ved CSV. På CSV er Skype især blevet brugt i forbindelse med fjernundervisning og i forbindelse med kontaktholder imellem kommunikations- og bevægelseshandicappede, således at man nu nemmere kan komme i kontakt med hinanden og nemmere kan instruere via Skype.

5. OPSUMMERING OG EVALUERING

Som afslutning på temamødet opfordredes deltagerne til at komme med kommentarer til, hvor vi står teknologisk, kompetencemæssigt, og hvad vi kan opsummere, vi har lært af det her projekt, samt hvorledes vi evt. kan bringe det videre.

Sammenfattende kan nedenstående konklusioner trækkes frem:

Mht. til sparringen og processen i forløbet tilkendes der stor tilfredshed med samarbejdet. Dette skyldes bl.a. VIFINs store ekspertise på det teknologiske felt, men også medarbejderne som imødekommende sparringspartnere, der er lærerige og ukomplicerede at samarbejde med.

Det virkede særlig godt, at VIFIN besøgte CSV og fik indblik i de teknologiske forhold, der er til rådighed i dagligdagen, samt hvor barriererne ligger i forhold til undervisernes og kursisters forudsætninger. Ungdomsskolen var også inde på, at denne model for samarbejdet er ønskelig fremover og tilføjede, at det ville kunne minimere tidsforbruget på mødeaktiviteterne, som det var svært at få presset ind i stramme tidsplaner.

Teknologisk er begge institutioner godt udstyret med interaktive tavler, computere og for Ungdomsskolens vedkommende også mobilt udstyr som iPads. Sidstnævnte er dog først kommet til sidst i forløbet og har ikke været inddraget i erfaringerne. Den største barriere anses for at være den brugermæssige fortrolighed med teknologien. *Nogle er rigtig dygtige til at bruge den og andre har en hård kamp, hvor man ikke har kompetencerne*, udtalte Per Dall-Hansen fra Ungdomsskolen, og Ulla Laursen fra CSV supplerede med at sige: *Til at starte med var vi en langt større flok, end vi sidder her i dag, men der er nogen, der er faldet fra, og det har til dels at gøre med, at vores kompetencer ikke har været gode nok i forhold til at kunne gå ind i det her. Så der er det der mellemlid med, at vi selv skal opgraderes eller uddannes eller kvalificeres til at kunne gå bedre ind i det her, men det er oplagt at bruge alle jeres kompetencer i forhold til de her lidt skæve elever og kursistgrupper, vi har.*

Det blev desuden påpeget, at den personlige rådighed over især nyere mobilt teknologisk udstyr har afgørende betydning for at opnå en hurtigere læringskurve på feltet.

I forhold til de udviklede produkter og metoder er der enighed om, at begge institutioners lidt ”skæve” elever og kursistgrupper vil kunne profitere af de teknologiske muligheder, der i mange tilfælde kan lette læringen, højne motivationen og gøre kursisterne mere selvhjulpne.

I forhold til materialet Basis.Dansk.nu var der på begge skoler stor tilfredshed med resultatet, men også ønsker om små tilretninger og især en udbygning til flere begrebsverdener, så det understøtter flere kursistgruppers behov. Ungdomsskolens analfabetgruppe samt ordblinde/afasi-afdelingen ved CSV så især et stort behov for denne udbygning, og der kom forslag fra Ungdomsskolens lærere om at ledelsen kunne prioritere, at man satte fokus på fx de svageste sproglige kursisters forudsætninger og på den måde deltog i et fremtidigt samarbejde med VIFIN om at udvikle flere materialer og metoder til støtte for undervisningen af denne gruppe.

Metoden med at udvikle videomanualer koblet med MobiSticks skabte ligeledes stor interesse hos Ungdomsskolens andre projektgrupper, der alle er kendetegnet ved at rumme elever med sproglige barrierer i tilegnelsen af enten udtale, læsning og/eller skrivning. Interessen gik især på at udbrede og videreudvikle metoden i forhold til de OCN-forløb, der tilbydes skolens kursister. Både i forhold til en mere selvhjulpne tilgang til læringen, men også i forhold til at øge elevernes egne forudsætninger for at dokumentere den uformelle læring.

De erfaringer, videomanualgruppen gjorde sig undervejs, blev foreslået samlet og medtaget i den manual, der blev udviklet af VIFIN som støtte til gruppens arbejde.

Der var også fælles interesse for en fortsat udbygning og flere beskrivelser på ”Links og apps-siden”, der er knyttet til Basis.Dansk.nu, så den fremover kan anvendes som inspiration og værktøjskasse for undervisere og særligt i forhold til målgrupper med særlige behov.

5.1 AFSMITNING PÅ INSTITUTIONERNES E-POLITIK

Da udviklingen af en e-politik på institutionerne indgår i projektansøgningen, blev begge institutioner efter temadagen spurgt om, hvorvidt deltagelsen har haft betydning for eller direkte afledt en decideret 'e-politik' eller på anden måde medført ændringer eller forsøg it-mæssigt på skolerne.

Lars Herlev, forstander ved CSV, svarer på dette:

Processen har endnu ikke udmøntet sig i, at vi har lavet afgørende om på IT politik og indkøbspolitik. Affødt af projektet arbejder vi nu målrettet med brug af smartphones som kompensations-undervisning i forhold til ordblinde, læsestavesvage og senhjerneskedede. Senhjerneskedede f.eks. i forhold til at kunne finde vej. Læseområdet i forhold til oplæsningsprogrammer m.v. Der er indkøbt nogle instruktionstlf., og vi forventer, at det bliver et meget vigtigt fremtidigt værktøj for de handicappede - dermed også noget, der vil brede sig i selve undervisningen, når eleverne skal lære at bruge det.

Fra Per Dall-Hansen, 1. viceungdomsskoleinspektør, er svaret:

En del af vores e-politik er at forsøge at være på forkant med udviklingen og lade os inspirere af erfaringer fra andre skoler/institutter, for at udvikle brugen af teknologien, hvor det kan fremme undervisningen. Deltagelse i projektet har derfor været en del af politikken. Praktisk har det betydet, at vi har investeret i i-pads og vil bruge dem i en fortsat udvikling af billedmanualer til værksteds- og køkkenmaskiner, som vil kunne ses via MobiSticks på i-padsene eller via mobiltelefoner.